

Hlasová výchova

Bas a jeho druhy

Kateřina Alexandra Šťastná, Brno, jaro 2021

Bas a jeho druhy

V následující prezentaci bych vás ráda seznámila s některými pojmy užívanými v souvislosti s dělením basových hlasů a typů basů. Pozornost je směřována zvláště k pojmům vycházejícím z italské a francouzské terminologie a hudební praxe.

Basso cantante

lehčí bas zaměřující se na krásu tónu, vyrovnanost a klenutí melodické linky a půvab

- liší se od hlubších typů basu (basso profondo, basse noble) termín spojen spíše se způsobem tvoření tónu než s rozsahem před širším přijetím pojmu baryton se užíval někdy jako označení pro barytonový a bas-barytonový repertoár doby Belliniho a Donizettiho
- Bellini: Rodolfo (La sonnambula), Verdi: Silva (Ernani)
- obě postavy mají árie s důrazem na maximální legato
- role určené pro basso cantante mohou mít i dramatický charakter (Musorgskij: Boris Godunov, Boito: Mefistofeles)

Basse chantante

- v době baroka pojem odlišoval vokální bas od instrumentálního basu či bassa continua
- od 19. stol. se označení užívá pro pěvce s vyšším či lehčím basovým hlasem pro odlišení od hlubších a silnějších basů (basso profundo, basse noble)
- Adam: Max (Le chalet), Tomas: Lothario (Mignon), Bizet: Escamillo (Carmen)
- francouzská obdoba italského basso cantante

Basso buffo

- italské označení pro komický bas nebo baryton
- typ užívaný pro komické role v operním repertoáru 18. stol.
- dále např. Dr. Bartolo v *Le nozze di Figaro* W. A. Mozarta a *Il barbiere di Siviglia* G. Rossiniho
- u Mozarta též barytonový či bas-barytonový part Figara a Leporella
- Donizetti: Don Pasquale (basso buffo caricato)
- Puccini: Gianni Schichi
- Strauss: Morosus (Schweigsame Frau)

Basso profondo

- hluboký bas
 - od typu basso cantante se liší především hlubší polohou a větší silou a průrazností
 - pojem užitý poprvé koncem 19. století v souvislosti s mimořádně hlubokými a znělými basovými hlasy
 - často užíván v souvislosti s ruskými basy a chorálním zpěvem
 - ve Francii užíváno někdy označení basse-contre
- v operách často postavy oplývající mimořádnou autoritou či vznešeností

Basso profondo II. • Mozart: Sarastro (Die Zauberflöte),
Osmin (Die Entführung aus dem Serail)

- Verdi: velký inkvizitor (Don Carlos)
- ruská pěvecká škola produkuje takto hluboké basové hlasy (Feodor Chaliapin)

Basse noble

- pojem poprvé užitý koncem 19. stol.
- francouzský ekvivalent italského termínu basso profundo
- basse noble se od basso profundo může v některých případech do jisté míry lišit větší flexibilitou a lehčím tónem